

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

УДК 336.14:061.1

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/29.21>

Шульган О.М.

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Підніпровська державна академія будівництва та архітектури

Свічкач Н.М.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри девелопменту нерухомості, фінансів, обліку та маркетингу
Підніпровська державна академія будівництва та архітектури
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8609-5837>

ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

У науковій статті розглянуто особливості організації бухгалтерського обліку та оподаткування в органах місцевого самоврядування під час воєнного стану. Наведено аспекти та методи бухгалтерського обліку під час воєнного стану. Виділено основні нормативні акти, що регламентують особливості ведення обліку і фінансової звітності бюджетних установ. Доповнено нормативно-правову базу ведення обліку і фінансової звітності органами місцевого самоврядування новими регламентами, які введені в дію під час воєнного стану. Наведено порядок складання та подання звітності розпорядників (одержувачів) бюджетних коштів, що розташовані на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих, і не здійснюють свою діяльність у штатному режимі. Розглянуто зміни, які врегульовують проблемні питання, які необхідно врахувати органам місцевого самоврядування у своїй діяльності, що виникають під час казначейського обслуговування бюджетних коштів у період дії воєнного стану. Виділено нормативно-правові акти податкової сфери, якими доповнилось законодавство під час воєнного стану.

Ключові слова: бухгалтерський облік, воєнний стан, звітність, органи місцевого самоврядування, оподаткування, органи Казначейства.

Постановка проблеми. В сучасних умовах саме органи місцевого самоврядування приймають ключові рішення, співпрацюють з військовою адміністрацією та розв'язують складні проблеми, пов'язані з господарським ризиком в умовах війни, що суттєво підвищує ефективність між керівництвом територіальної громади та різними представниками громадських і волонтерських організацій. Спільна діяльність забезпечує зайнятість населення, насамперед, це стосується великого напливу внутрішньо переміщених осіб, надходження податкових та інших платежів до бюджету – потужний чинник економічної підтримки Збройних Сил України. Тому питання організаційних аспектів бухгалтерського обліку та оподаткування в органах місцевого самоврядування та їх законодавчо-нормативне забезпечення в умовах війни є актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та правові засади організації бухгалтерського обліку та оподаткування в умовах війни досліджували багато українських вчених. Так, Довгопол Л. визначила як весті бухгалтерський облік в умовах війни [1], а дослідження Клименко М. щодо бухгалтерської звітності та оптимізації податків під час війни містять як теоретичні, так і практичні опрацювання означеної проблематики [2]. Проте, не применшуючи вклад зазначених авторів, вважаємо, що динамічність змін, які впроваджуються у сфері бухгалтерського обліку,

пов'язані із продовженням воєнного стану, формують поле для проведення подальших досліджень.

Метою статті є вивчення організаційних і законодавчо-нормативних аспектів здійснення бухгалтерського обліку та оподаткування в органах місцевого самоврядування в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу дослідження. Органи місцевого самоврядування (сільські, селищні, міські ради) представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції та повноваження місцевого самоврядування, визначеними Конституцією України та іншими законодавчими актами. Органи місцевого самоврядування та утворені ними виконавчі органи обов'язково організовують ведення бухгалтерського обліку бюджетної установи. Складання бюджетної, фінансової, податкової, статистичної та інших видів звітності ґрунтується саме на бухгалтерському обліку та є важливим чинником, особливо в критичних ситуаціях під час воєнного стану: для прийняття своєчасних рішень; для отримання повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан та результати управлінської діяльності; для висвітлення нагальних потреб громади...тощо.

Відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 р. № 389-VIII [3] на період дії воєнного стану можуть бути утворені вій-

ськові адміністрації населених пунктів в межах територіальних громад, у яких сільські, селищні, міські ради та/або їхні виконавчі органи, та/або сільські, селищні, міські голови не здійснюють покладені на них Конституцією та законами України повноваження. Враховуючи те, що фінансування діяльності цих військових адміністрацій населених пунктів в частині виконання повноважень органами місцевого самоврядування здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету, доцільно відобразити відповідні зміни у розпорядчих документах щодо організації бухгалтерського обліку та звітності тим бюджетним установам, на територіях яких були утворені такі військові адміністрації.

Після повномасштабного вторгнення росії на територію України, згідно з Указом Президента України № 68/2022 «Про утворення військових адміністрацій», на виконання Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [4] для здійснення керівництва у сфері забезпечення оборони, громадської безпеки і порядку, було утворено 24 обласних військових адміністрацій, в тому числі – Дніпропетровську (не передбачено утворення військових адміністрацій у населених пунктах, тільки в районах та областях, тому формально повноваження сільських, селищних, міських рад та їх виконавчих органів не припинено). Згідно з цим документом військовим адміністраціям було надано повноваження щодо погодження реєстрів пропозицій на фінансування видатків місцевих рад та реєстрів змін до розпису бюджету за видатками місцевих рад, що значно підвищило ефективність управління державними фінансами, зробило їх використання більш прозорим, не дозволило чиновникам застосувати корупційні схеми.

Будь-яка господарська операція повинна бути своєчасно відображена в бухгалтерському обліку. Завдання та функціональні обов'язки бухгалтерських служб, повноваження керівника бухгалтерської служби у бюджетних установах визначаються Кабінетом Міністрів України. Постановою Кабінету Міністрів України від 26.01.2011 № 59 [5] затверджено Типове положення про бухгалтерську службу бюджетної установи та доручено міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, а органам місцевого самоврядування рекомендовано привести власні нормативно-правові акти у відповідність з цією постановою. Багато аспектів та методів бухгалтерського обліку та оподаткування в органах місцевого самоврядування під час воєнного стану змінилися.

Система бухгалтерського обліку та економічного контролю в органах місцевого самоврядування не може повноцінно існувати без належного їхнього нормативно-правового забезпечення. Таке забезпечення перебуває в процесі постійних змін, які супроводжуються політичними, економічними, інтеграційними, соціальними та іншими чинниками. Основні нормативні акти, які регламентують особливості ведення обліку та фінансової звітності органів місцевого самоврядування подано в табл. 1.

Проте це не весь перелік. Ці регламенти регулюють облік бюджетних структур зараз й у довоєнний час. Але під час воєнного стану ця множина нормативно-правових актів поповнилась документами, які були введені в дію після початку воєнної агресії на Україну

з лютого 2022 року та внесли значні зміни до системи бухгалтерського обліку та звітності, обліку податків та платежів. До нових регламентів слід віднести:

– Закон України від 12.05.2022 р. № 2259-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану» [23];

– Закон України від 12.05.2022 р. № 2260-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового адміністрування податків, зборів та єдиного внеску під час дії воєнного, надзвичайного стану» [24];

– Закон України від 19.07.2022 р. № 2435-IX «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [25];

– Закон України від 15.03.2022 р. № 2120-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» [26];

– Законом України від 03.03.2022 № 2115-IX «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» [27];

– Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11.03.2022 р. № 212-р. «Про забезпечення здійснення розрахунків підприємств, установ, організацій в умовах воєнного стану» [28];

– Постанова Кабінету Міністрів від 12.10.2022 № 1178 «Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування» [29].

Нововведення торкнулись і порядку виконання повноважень Державною казначейською службою. Особу увагу потрібно звернути на Постанову Кабінету Міністрів України від 14.03.2023 № 230 «Про внесення змін до Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану» [30], якою Уряд ухвалив зміни до Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану, затвердженого Постановою від 9 червня 2021 року № 590 [31], а саме – внесенням доповнення (п. 16¹) було розширено перелік пріоритетних видатків місцевих бюджетів, визначено особливості підписання та подання бюджетних документів в умовах воєнного стану. А саме – встановлено новий порядок підписання планових документів, визначених пунктами 37 та 47 Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228 (Офіційний вісник України, 2002 р., № 9, ст. 414) [32]: розширено перелік пріоритетних платежів за видатками загального та спеціального фондів місцевих бюджетів, що здійснюються за другою чергою (абз. 3–4 п. 19); спрощено вимоги до подання розпорядниками (одержувачами) окремих документів до органів Казначейства за допомогою використання системи дистанційного обслуговування «Клієнт казначейства – Казначейство»; розширено перелік документів,

Таблиця 1 – Законодавча база України, що регулює облік і звітність органів місцевого самоврядування

№	Назва нормативно-правових документів	Визначення
1.	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996 [6]	Цей Закон визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні.
2.	Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI (ч. 3 ст. 56) [7]	Регламентує завдання та функціональні обов'язки бухгалтерської служби бюджетної установи, повноваження її керівника – головного бухгалтера.
3.	Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [8]	Регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час адміністрування податків, а також відповідальність за порушення податкового законодавства
4.	Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV [9]	Регулює особисті немайнові та майнові відносини (цивільні відносини), засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників
5.	Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV [10]	Встановлює правові основи господарської діяльності (господарювання), яка базується на різноманітності суб'єктів господарювання різних форм власності; основні принципи побудови правових відносин в економіці
6.	Постанова Кабінету Міністрів України від 26.01.2011 р. № 59 [5]	В цій Постанові регламентована обов'язкова розробка Положення про бухгалтерську службу бюджетної установи.
7.	НП(С)БО сектор 101 «Подання фінансової звітності» від 24.12.2010 р. № 1629 [11]	Цим законодавчим актом визначаються мета, склад і принципи складання фінансової звітності та вимоги до її подання.
8.	НП(С)БО сектор 125 «Зміни облікових оцінок та виправлення помилок» від 24.12.2010 № 1629 [12]	Визначає порядок розкриття у фінансовій звітності інформації щодо змін в облікових оцінках, змін в обліковій політиці та виправлення суттєвих помилок
9.	НП(С)БО сектор 121 «Основні засоби» від 12.10.2010 р. № 1202 [13]	Цей законодавчий акт визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи (далі – основні засоби), а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності.
10.	НП(С)БО сектор 123 «Запаси» від 12.10.2010 р. № 1202 [14]	Це Національне положення (стандарт) визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності.
11.	НП(С)БО сектор 135 «Витрати» від 18.05.2012 р. № 568 [15]	Це Національне положення (стандарт) визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати бюджетної установи та її розкриття в фінансовій звітності.
12.	НП(С)БО сектор 124 «Доходи» від 24.12.2010 р. № 1629 [16]	Це Національне положення (стандарт) визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи бюджетної установи та її розкриття у фінансовій звітності.
13.	План рахунків бухгалтерського обліку від 30.11.1999 р. № 291 [17]	Використовується для введення обліку і звітності
14.	Розпорядження Кабінету Міністрів від 20.06.2018 р. № 437-р [18]	Стратегія модернізації системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі на період до 2025 року
15.	Наказ Мініюсту України від 18.06.2015 р. № 1000/5 [19]	Встановлює єдині вимоги щодо створення управлінських документів і роботи зі службовими документами, а також порядок їх архівного зберігання
16.	Наказ Міністерства фінансів України від 23.01.2015 р. № 11 [20]	Методичні рекомендації щодо облікової політики суб'єкта державного сектору
17.	Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88 [21]	Затверджене Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, що підлягають обов'язковій перевірці
18.	Лист Міністерства фінансів України від 14.12.2021 р. № 41010-06-5/38675 [22]	Перелік обов'язкових реквізитів для первинних документів у паперовій та електронній формах, які підтверджують юридичну доказовість господарських операцій

Джерело: складено авторами

визначений у Порядку № 590 (абз. 4 п. 20), які в період дії воєнного стану можуть бути подані розпорядниками (одержувачами) бюджетних коштів до Казначейства у вигляді сканованої копії паперового документа за умови її підписання з використанням кваліфікова-

ного електронного підпису керівника розпорядника (одержувача) бюджетних коштів.

Крім того, з 07 лютого 2023 року набули чинності Накази Мінфіну від 30.12.2022 р. № 477 «Про затвердження Змін до Порядку казначейського обслуго-

вування місцевих бюджетів» [33] та від 23.01.2023 № 35 «Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України від 30 грудня 2022 року № 477» [34] (Офіційний вісник України від 07.02.2023 № 13), які започатковують та оновлюють ряд вимог і типових форм документів, що застосовуються в процесі виконання місцевих бюджетів шляхом казначейського обслуговування бюджетних коштів. Ці зміни врегульовують проблемні питання, які органам місцевого самоврядування необхідно врахувати у своїй діяльності, що виникають під час казначейського обслуговування бюджетних коштів у період дії воєнного стану.

Висновки. На основі проведеного дослідження, можемо побачити, що запровадження правового режиму воєнного стану суттєво вплинуло на звичний порядок ведення бухгалтерського обліку. Підсумовуючи, трансформації бухгалтерського обліку бюджетних структур відповідно до вимог воєнного стану, є неминучим етапом його розвитку завдяки результа-

тивним заходам держави у нормативно-правовому полі - своєчасно прийнятими Урядом рішеннями щодо захисту національних інтересів України для забезпечення потреб безпеки і оборони країни. Досліджений нами перелік нововведень не є вичерпним. Очевидно одне, що в умовах війни організація і модернізація бухгалтерського обліку та оподаткування в органах місцевого самоврядування потребує продовження згідно зі Стратегією модернізації системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі на період до 2025 року. Обґрунтованість ухвалення управлінських рішень органами місцевого самоврядування повинно забезпечити ефективне використання бюджетних коштів для власної платоспроможності, платоспроможності населення та забезпечення надходження до бюджету держави, щоб стимулювати економічні процеси та зберегти (і частково надати) робочі місця і таким чином загалом впливати на економічний розвиток України.

Список використаних джерел:

1. Довгопол Л. Як вести бухгалтерський облік в умовах війни: поради від бухгалтерської компанії «Олімп». Бізнес Дія. 13 липня 2022 р. URL: <https://business.diaa.gov.ua/cases/finans/ak-vesti-buhgalterskij-oblik-v-umovah-vijni-poradi-vid-buhgalterskoi-kompanii-olimp>. (дата звернення: 01.10.2023).
2. Клименко М. Бухгалтерський облік під час війни: що буде зі звітністю та як оптимізувати податки. Юридична газета. 1 квітня 2022 р. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/podatkova-praktika/buhgalterskij-oblik-pid-chas-vijni-shcho-bude-zi-zvitnistyu-ta-yak-optimizuvati-podatki.html>. (дата звернення: 01.10.2023).
3. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/389-19> (дата звернення 02.10.2023).
4. Про утворення військових адміністрацій : Указ Президента України від 24.02.2022 р. № 68/2022/ Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/682022-41405> (дата звернення 02.10.2023).
5. Про затвердження Типового положення про бухгалтерську службу бюджетної установи: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.01.2011 № 59 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/59-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення: 04.10.2023).
6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14> (дата звернення: 04.10.2023).
7. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2456-17>. (дата звернення 06.10.2023).
8. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/321525__548269 (дата звернення: 06.10.2023).
9. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: https://kodeksy.com.ua/tsivil_nij_kodeks_ukraini.htm. (дата звернення: 06.10.2023).
10. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/436-15>. (дата звернення: 06.10.2023).
11. Подання фінансової звітності сектор 101: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) / Наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2010 р. № 1629. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0087-11> (дата звернення: 08.10.2023).
12. Зміни облікових оцінок та виправлення помилок : сектор 125 НП(С)БО від 24.12.2010 №1629 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0090-11> (дата звернення: 08.10.2023).
13. Основні засоби : сектор 121 НП(С)БО від 12.10.2010 р. № 1202 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1017-10> (дата звернення: 08.10.2023).
14. Запаси : сектор 123 НП(С)БО від 12.10.2010 р. № 1202 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1019-10> (дата звернення: 08.10.2023).
15. Витрати : сектор 135 НП(С)БО від 18.05.2012 р. № 568 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0903-12> (дата звернення: 08.10.2023).
16. Доходи : сектор 124 НП(С)БО від 24.12.2010 р. № 1629 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0089-11> (дата звернення: 08.10.2023).
17. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text> (дата звернення: 09.10.2023).
18. Про схвалення Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі на період до 2025 року : Розпорядження Кабінету Міністрів від 20.06.2018 р. № 437-р. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/437-2018-%D1%80>. (дата звернення: 09.10.2023).
19. Про затвердження Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях : Наказ Міністру України від 18.06.2015 р. № 1000/5 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0736-15> (дата звернення: 09.10.2023).

20. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку для суб'єктів державного сектору : Наказ Міністерства фінансів України від 23.01.2015р. №11 / Верховна Рада України. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/128644__666480 (дата звернення: 09.10.2023).

21. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0168-95> (дата звернення: 09.10.2023).

22. Про розгляд окремих питань оформлення первинних документів : Лист Міністерства фінансів України від 14.12.2021 р. №41010-06-5/38675. URL:<https://ips.ligazakon.net/document/MF21083> (дата звернення: 09.10.2023).

23. Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії військового стану : Закон України від 12.05.2022 р. № 2259-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2259-20> (дата звернення: 10.10.2023).

24. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового адміністрування податків, зборів та єдиного внеску під час дії воєнного, надзвичайного стану : Закон України від 12.05.2022 р. № 2260-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2260-20> (дата звернення 10.10.2023).

25. Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» : Закон України від 19.07.2022 р. №2435-IX/ Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2435-20> (дата звернення 10.10.2023).

26. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану : Закон України від 15.03.2022 р. № 2120-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2120-20> (дата звернення 10.10.2023).

27. Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни: Законом України від 03.03.2022 р. № 2115-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2115-20> (дата звернення 12.10.2023).

28. Про забезпечення здійснення розрахунків підприємств, установ, організацій в умовах воєнного стану : Розпорядження Кабінету Міністрів від 11.03.2022 р. № 212-р / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/212-2022-%D1%80> (дата звернення: 12.10.2023).

29. Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України “Про публічні закупівлі”, на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 р. № 1178 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1178-2022-%D0%BF> (дата звернення 12.10.2023).

30. Про внесення змін до Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 14.03.2023 р. № 230 / Верховна Рада України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennia-zmin-do-poriadku-vykonannia-povnovazhen-derzhavnoiu-kaznacheiskoiu-sluzhboiu-v-osoblyvomu-rezhymi-v-umovakh-voiennoho-stanu-i140323-230> (дата звернення: 14.10.2023).

31. Порядок виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 09.07.2021 р. № 590 / Верховна Рада України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/590-2021-%D0%BF#n9> (дата звернення: 14.10.2023).

32. Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 р. № 228 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-%D0%BF#n140> (дата звернення: 14.10.2023).

33. Про затвердження змін до Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів : Наказ Міністерства фінансів України від 30.12.2022 № 477 / Верховна Рада України. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/re39160> (дата звернення: 15.10.2023).

34. Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України від 30 грудня 2022 року N 477 : Наказ Міністерства фінансів України від 23.01.2023 № 35 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0153-23> (дата звернення: 15.10.2023).

References:

1. Dovhopol L. (2022). Yak vesty bukhgalterskyi oblik v umovakh viiny: porady vid bukhgalterskoi kompanii "Olimp"[How to keep accounting records in war conditions: advice from the accounting company "Olymp"]. Available at: <https://business.dii.gov.ua/cases/finans/ak-vesti-buhgalterskij-oblik-v-umovah-viyni-poradi-vidbukhgalterskoi-kompanii-olimp> (accessed 01.10.2023) [in Ukrainian]

2. Klymenko M. (2022). Bukhgalterskyi oblik pid chas viiny: shcho bude zi zvitnistiu ta yak optymizuvaty podatky [Accounting during the war: what will happen to reporting and how to optimize taxes]. Yurydychna Hazeta Online (electronic journal). Available at: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/podatkovova-praktika/buhgalterskiy-oblik-pid-chas-viyni-shcho-bude-zizvitnistiu-ta-yak-optimizuvati-podatki.html> (accessed 01.10.2023). [in Ukrainian]

3. On the legal regime of martial law : [The Law of Ukraine] of 12.05.2015 No. 389-VIII. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/389-19> (accessed 02.10.2023). [in Ukrainian]

4. On the establishment of military administrations : [Decree of the President of Ukraine] of 24.02.2022 No. 68/2022. The official website of the President of Ukraine. Available at: <https://www.president.gov.ua/documents/682022-41405> (accessed 02.10.2023). [in Ukrainian]

5. On approval of the Standard Regulation on the Accounting Service of a Budgetary Institution : [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine] of 26.01.2011 No. 59. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/59-2011-%D0%BF#Text> (accessed 04.10.2023). [in Ukrainian]

6. On Accounting and Financial Reporting in Ukraine : [The Law of Ukraine] of 16.07.1999 No. 996. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (accessed 04.10.2023). [in Ukrainian]

7. Biudzhetnyi kodeks Ukrainy no. 2456-VI. [The Budget Code of Ukraine of 08.07.2010 no. 2456-VI]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2456-17> (accessed 06.10.2023). [in Ukrainian]

8. Podatkovyi kodeks Ukrainy no. № 2755-VI. [The Tax Code of Ukraine no. 2755-VI]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17> (accessed 06.10.2023). [in Ukrainian]

9. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy no. № 435-IV. [Civil Code of Ukraine no. 435-IV]. Available at: https://kodeksy.com.ua/tsivil_nij_kodeks_ukraini.htm (accessed 06.10.2023). [in Ukrainian]

10. Hospodarskyi kodeks Ukrainy no. 436-IV [Commercial Code of Ukraine no. 436-IV]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/436-15> (accessed 06.10.2023). [in Ukrainian]
11. National Regulation (Standard) of Accounting 101 “Presentation of financial statements” [Order of the Ministry of Finance of Ukraine] of 24.12.2010 No. 1629. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0087-11> (accessed 08.10.2023). [in Ukrainian]
12. National Regulation (Standard) of Accounting 125 “Changes in accounting estimates and corrections of errors” [Order of the Ministry of Finance of Ukraine] of 24.12.2010 No. 1629. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0090-11> (accessed 08.10.2023). [in Ukrainian]
13. National Regulation (Standard) of Accounting 121 “Property, plant and equipment”: [Order of the Ministry of Finance of Ukraine] of 12.10.2010 No. 1202. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1017-10> (accessed 08.10.2023). [in Ukrainian]
14. National Regulation (Standard) of Accounting 123 “Inventory”: [Order of the Ministry of Finance of Ukraine] of 12.10.2010 No. 1202. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1019-10> (accessed 08.10.2023). [in Ukrainian]
15. National Regulation (Standard) of Accounting 135 “Costs”: [Order of the Ministry of Finance of Ukraine] of 18.05.2012 No. 568. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0903-12> (accessed 08.10.2023). [in Ukrainian]
16. National Regulation (Standard) of Accounting 124 “Revenue”: [Order of the Ministry of Finance of Ukraine] of 24.12.2010 No. 1629. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0089-11> (accessed 08.10.2023). [in Ukrainian]
17. On Approval of the Chart of Accounts and Instructions for its Application: [Order of the Ministry of Finance of Ukraine] of 30.11.1999 No.291. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text> (accessed 09.10.2023). [in Ukrainian]
18. Strategy for modernization of the accounting and financial reporting system in the public sector until 2025: [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine] of 20.06.2018 No. 437-r. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/437-2018-%D1%80#Text> (accessed 09.10.2023) [IN Ukrainian]
19. On Approval of the Rules for Organisation of Record Keeping and Archival Storage of Documents in State Bodies, Local Self-Government Bodies, Enterprises, Institutions and Organisations : [Order of the Ministry of Justice of Ukraine] of 18.06.2015 No. 1000/5. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0736-15> (accessed 09.10.2023). [in Ukrainian]
20. On Approval of Methodological Recommendations on Accounting for Public Sector Entities [Order of the Ministry of Finance of Ukraine] of 23.01.2015 No. 11. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: https://zakononline.com.ua/documents/show/128644__666480 (accessed 09.10.2023). [in Ukrainian]
21. On Approval of the Regulation on Documentary Support of Accounting Records : [Order of the Ministry of Finance of Ukraine] of 24.05.1995 No. 88. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0168-95> (accessed 09.10.2023). [in Ukrainian]
22. On Consideration of Certain Issues of Preparation of Primary Documents : [Letter of the Ministry of Finance of Ukraine] of 14.12.2021 No. 41010-06-5/38675. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://ips.ligazakon.net/document/MF21083> (accessed 09.10.2023). [In Ukrainian].
23. On Amendments to Certain Laws of Ukraine on the Functioning of the Civil Service and Local Self-Government during the Period of Martial Law : : [The Law of Ukraine] of 12.05.2022 No.2259-IX. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2259-20> (accessed 10.10.2023). [in Ukrainian]
24. On the introduction of amendments to the Tax Code of Ukraine and other laws of Ukraine regarding the peculiarities of the tax administration of taxes, fees and a single contribution during the period of martial law and state of emergency : [The Law of Ukraine] of 12.05.2022 No.2260-IX. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2260-20> (accessed:10.10.2023). [in Ukrainian]
25. On Amendments to the Law of Ukraine "On Accounting and Financial Reporting" : [The Law of Ukraine] of 19.07.2022 No. 2435-IX. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2435-20> (accessed:10.10.2023). [in Ukrainian]
26. On making changes to the Tax Code of Ukraine and other legislative acts of Ukraine regarding the norms for the period of martial law: [The Law of Ukraine] of 15.03.2022 No. 2120-IX. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2120-20> (accessed 10.10.2023). [in Ukrainian]
27. On the protection of interests of the subjects of submission of reports and other documents during martial law or a state of war: [The Law of Ukraine] of 03.03.2022 No. 2115-IX . Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2115-20> (accessed 12.10.2023). [in Ukrainian]
28. On Ensuring Payments of Enterprises, Institutions and Organisations under Martial Law : [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine] of 11.03.2022 No. 212-r . Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/212-2022-%D1%80> (accessed12.10.2023). [in Ukrainian]
29. On Approval of Peculiarities of Public Procurement of Goods, Works and Services for Customers Provided for by the Law of Ukraine "On Public Procurement" for the Period of Martial Law in Ukraine and within 90 days from the date of its termination or cancellation: : [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine] of 12.10.2022 No. 1178. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1178-2022-%D0%BF> (accessed12.10.2023). [in Ukrainian]
30. On Amendments to the Procedure for Exercising Powers by the State Treasury Service in a Special Regime under Martial Law: [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine] of 14.03.2023 No. 230. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennia-zmin-do-poriadku-vykonannia-povnovazhen-derzhavnoiu-kaznacheiskoiu-služboiu-v-osoblyvomu-rezhymi-v-umovakh-voiennoho-stanu-i140323-230> (accessed 14.10.2023) [in Ukrainian]
31. Procedure for Exercising Powers by the State Treasury Service in a Special Regime under Martial Law : [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine] of 09.07.2021 No. 590. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/590-2021-%D0%BF#n9> (accessed 14.10.2023). [in Ukrainian]

32. On Approval of the Procedure for Preparation, Review, Approval and Basic Requirements for Execution of Budget Estimates of Budgetary Institutions: [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine] of 28.02.2002 No.228. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-%D0%BF#n140> (accessed 14.10.2023). [in Ukrainian]

33. On Amendments to the Procedure for Treasury Services for Local Budgets : [Order of the Ministry of Finance of Ukraine] of 30.12.2022 No. 477. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://ips.ligazakon.net/document/re39160> (accessed 15.10.2023). [in Ukrainian]

34. On Amendments to the Order no. 477 of the Ministry of Finance of Ukraine dated 30 December 2022: [Order of the Ministry of Finance of Ukraine] of 23.01.2023 No. 35. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0153-23> (accessed 15.10.2023). [in Ukrainian]

Shulhan Olena, Svichkar Nataliia

Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture

ORGANIZATION OF ACCOUNTING AND TAXATION IN LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES DURING MARTIAL LAW

In order to stabilise their operations during the martial law in the country, accountants should constantly focus on new changes in taxation, accounting and reporting. The established procedure for conducting business and reflecting its results in accounting was disrupted by the introduction of martial law in Ukraine. For the first few days, the country's activities were fully focused on the armed aggression of the Russian Federation and the defence of Ukrainian statehood. However, one of the key pillars of the state's functioning, and thus of its defence, is the functioning of its economy. Therefore, business entities gradually returned to their operations. However, the new external environment required the government to develop new accounting and taxation rules, especially for local governments, which are the main stronghold of local decision-making. The Government of Ukraine is constantly addressing changes to the accounting and reporting of budgetary institutions financed from the state and local budgets at the legislative level, and is trying to adapt and simplify tax regulation. In the area of budgetary accounting and taxation, many new accounting and financial reporting regulations (standards) have recently emerged. The article deals with the peculiarities of the organization of accounting and taxation in the bodies of local self-government bodies during martial law. The article presents aspects and methods of accounting during martial law. The main normative acts regulating the peculiarities of accounting and financial reporting of budgetary institutions are highlighted. The legal framework for accounting and financial reporting by local self-government bodies has been supplemented with new regulations enacted during martial law. The procedure for the preparation and submission of reports by managers (recipients) of budgetary funds located in the territories where military operations are being (were) conducted or temporarily occupied and do not carry out their activities in the normal mode is provided. The author considers the amendments that regulate the problematic issues that local self-government bodies should take into account in their activities arising in the course of treasury servicing of budgetary funds during martial law. The article highlights the tax regulations that were supplemented by the legislation during martial law.

Key words: *accounting, martial law, reporting, local self-government bodies, taxation, Treasury bodies.*

JEL classification: H71, M4, M40, M41, M48